

„Održivi razvoj svijesti“

Praksa „Održivi razvoj svijesti“ već pet godina kroz ekološke aktivnosti uključuje učenike, roditelje i lokalnu zajednicu u Prnjavoru. Prikupljanjem PET ambalaže i reciklažom razvijena je ekološka svijest i unaprijeđen rad škole.

Znajući da je proces učenja kod djece i mladih neophodno aktivno povezati sa ličnim iskustvima kako bi se kod njih razvila svijest, shvatila sam da je potrebno kontinuirano sprovoditi praktične aktivnosti koje dugoročno vode ka usvajanju zdravih životnih navika. Takođe, znajući da djeca najbolje uče kroz lične primjere uvijek se trudim da svojim ličnim primjerom i angažmanom potaknem kako učenike tako i radnike škole da daju svoj maksimum.

Volim da razgovaram sa učenicima, da čujem njihove stavove i razmišljanja, ali i da zajedno sadimo drveće, čistimo dvorišta i sakupljamo PET ambalažu. Trudim se da učenicima pokažem zašto je važan društvenokoristan rad i kako svi treba da težimo opštem dobru.

Mahatma Gandhi je rekao „**Budi promjena koju želiš da vidiš**“, a ja bih dodala da svako od nas uz malo volje, želje i entuzijazma može, bar u svojoj okolini, napraviti pozitivne promjene. “Ko hoće nađe način, ko neće nađe opravdanje.” rekao je davno Pablo Picasso i ja se tog sjetim kad god naiđem na problem. Trudim se da se ugledam na bolje, kreativnije, uspješnije i tako unaprijedim sebe i svoj rad koristeći tuđa znanja i iskustva, a takođe uvijek sam spremna da podijelim rezultate svoga rada kako bih pomogla drugima na njihovom razvojnom putu.

AUTOR: *Jelena Radivojević Stupar*

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Uloga škole oduvijek je bila da donosi promjene i đake vaspitava u skladu sa potrebama vremena u kojem žive. Svjedoci smo da je današnji sistem vrijednosti kod mladih osoba u našoj državi poljuljan te da se više pažnje pridaje materijalnim dobrima. Sa druge strane, mladi često osjećaju da je briga za njih samo deklarativna, osjećaju se nemoćnim u stvaranju promijena, tako da su uglavnom društveno neaktivni. Smatram da smo kao škola dužni da vaspitavamo nove generacije o važnosti očuvanja kvaliteta života na našoj planeti jer je to direktno povezano sa kvalitetom njihovog života i generacija koje slijede. Početkom školske 2012/13. saznala sam za mogućnosti otkupa PET ambalaže. Nakon razgovora sa upravom škole ideju da počnemo svakodnevno sakupljati PET podržali su i Savjet roditelja, Savjet učenika i članovi školskih ekoloških sekcija. Nakon obezbijedene podrške u školi razgovarala sam sa predstavnicima Opštine Prnjavor i KP „Park“ Prnjavor koji su izrazili spremnost da sarađujemo na prikupljanju PET ambalaže.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj prakse je da, prije svega, učenici i radnici škole prilagode svoje životne navike pravilima održivog razvoja (reduce, reuse, recycle). Da bi se ovo postiglo, potrebno je kontinuirano raditi na razvoju svijesti, tj osvijestiti učenike i radnike da uvijek razmišljaju: kako uštediti resurse, šta se može ponovo iskoristiti, šta lično mogu uraditi i sl. Ovom praksom, prije svega kroz lični primjerom,

sam željela: organizovati svakodnevne praktične ekološke aktivnosti, potaknuti mlade da brinu o ekologiji i samim tim svojoj budućnosti, osvijestiti mlade da djeluju u svojoj okolini i da mogu uticati na promjene, promovisati društvenokoristan rad i brigu za opšte dobro, dati primjer zajednici kako aktivno brinuti za budućnost i izgraditi pozitivne vrijednosti, ukazati na važnost reciklaže, smanjiti količinu otpada i obezbijediti sredstva za unapređenje vaspitno-obrazovnog rada škole.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

1. Svakodnevna aktivnost prikupljanja PET ambalaže u školi

Na ulaze u školu su postavljene posebno oslikane kante za PET ambalažu sa transparentima o važnosti reciklaže. Kante su oslikali članovi likovne sekcije, a transparente svake godine osmišljava ekološka sekcija. U školskim hodnicima se nalazi pet PET kanti koje su izradili ekolozi. Na ovaj način učenici su stekli naviku da svaki dan selektuju ovu vrstu otpada. /slika1/

2. Svakodnevna aktivnost prikupljanja PET ambalaže u lokalnoj zajednici

U okviru projekta „Danas za sutra“ podržanog grantom FOD BiH izradili smo 15 metalnih konstrukcija koje su oslikali članovi likovne sekcije. Konstrukcije su postavljene širom grada. Radnici škole ove konstrukcije prazne i PET dovoze u školu gdje je učenici i pomoćno osoblje pripremaju za baliranje. Svaki mjesec-dva nakon što PET izvažemo KP „Park“ Prnjavor ga odvozi i školi po računu uplaćuje novac u zavisnosti od količine prikupljenog PET-a. /slika2/

3. Povremena organizovanje velikih akcija prikupljanja u lokalnoj zajednici

Minimum jednom godišnje i to uglavnom povodom Dana planete Zemlje škola organizuje veliko prikupljanje PET ambalaže u lokalnoj zajednici. Tog dana na 10-ak punktova dežura oko 200 učenika i 20 radnika škole. Ovo je način da građane podsjetimo na naše ekološke aktivnosti. /prilog1/

4. Reciklaža kao način života

U školi je osigurana posebna prostorija/eko-kutak u koju se skladište korišteni materijali. Od starog pravimo novo: od guma i krovne građe stare škole izradili smo klupe i saksije, od stolica - table sa informacijama o voću i bilju, od ograde - konstrukcije za PET ambalažu, od čepova – didaktiku,.. Koristeći reciklažu u svakodnevnom radu znatno smo smanjili kupovinu materijala, a pri tom smo kod učenika i radnika razvili praksu recikliranja materijala. /slika3/

5. Dežurstva odjeljenja za uređenje dvorišta i poslove oko PET ambalaže

U skladu sa osmišljenim rasporedom odjeljenja na časovima VROZ-a uređuju dvorište i pripremaju PET za baliranje nakon čega se upisuju na poster u holu škole. Kod učenika ovako razvijamo

pozitivan odnos prema društvenokorisnom radu i saradničke kompetencije. Istovremeno, učenici i odjeljske starješine druže se u neformalnoj atmosferi. U školskim dvorištima je posađeno voće, cvijeće, ukrasno, ljekovito i začinsko bilje o kojem brinu učenici, roditelji i radnici škole. /slika4/

7. Obilježavanje bitnih ekoloških datuma

Svake godine škola prigodno obilježi: Dan obrazovanja o zaštiti životne sredine, Dan voda, Dan planete zemlje i Dan zaštite životne sredine i tako učenike podsjeti zašto je važno i kako treba čuvati životnu sredinu. /prilog2/

8. Promocija u medijima

Ekološka nastojanja škole redovno su promovisana na školskim fb stranicama, youtubu, lokalnim web portala www.prnjavor.info i www.prnjavor.live kao i na TV „K3“ Prnjavor. Ovo je odličan način da lokalna zajednica uvijek bude informisana o konkretnim aktivnostima i rezultatima. /prilog5/

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

*Najvažniji efekat/rezultat koji je postignut svakako je unapređenje svijesti učenika, radnika i građana Prnjavora, što se ogleda u sve većim količinama PET-a koji sakupljamo.

*Praksa finansijski podržana od Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti RS, Opštine Prnjavor i Fonda otvoreno društvo BiH u okviru konkursa “Dobre prakse u obrazovanju” 2015/16. /prilozi3 i 4/

*Kao pokretač ovih aktivnosti 2015. godine sam za svoj trud na podizanju ekološke svijesti građana dobila Pohvalu Skupštine opštine Prnjavor koja se dodjeljuje istaknutim građanima povodom Dana opštine. /slika5/

*Sa KP “Park” Prnjavor potpisan Memorandum o razumijevanju i saradnji na unapređenju zaštite životne sredine – postavljena je presa za baliranje koja je na usluzi svim građanima. Presa je kupljena sredstvima škole i FOD BiH, a u skladu sa Ugovorom o poslovno-tehničkoj saradnji o njoj brine KP “Park” Prnjavor. / dokument1/

*U proteklih pet godina koliko se ova praksa realizuje prikupljeno je i na reciklažu upućeno preko 10 tona PET ambalaže.

*Od prodaje PET ambalaže škola zaradila oko 4000 KM koje je iskoristila za nabavku prese za baliranje, računara, klima- uređaja, izradu klupa, i drugo

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Ovo je rijedak primjer razvoja saradnje škole i lokalne zajednice koji već pet godine podstiče učenike, radnike i građane opštine da uzmu aktivno učešće u zaštiti životne sredine. Ovih pet godina je dokaz da primjeri dobre prakse mogu biti samoodrživi, a ne zavisni od trajanja projekata. Jedna od ideja aktivnosti jeste uvezivanje škola sa razvijenom ekološkom svijješću u mrežu „Održivot škola“ koja bi omogućila razmjenu znanja i iskustava učenika i nastavnika sa dokazanim ekološkim aktivizmom (optimizmom).

Collections

NIN nagrada

Nominovane prakse

NIN 2017